

Opbrengst van grasland loopt per jaar fors achteruit

Gras moet weer sexy worden

Gras is niet sexy. Het is groen en groeit vanzelf, dus waarom moeite doen? Boeren zijn zich onvoldoende bewust van de teruglopende opbrengst en kwaliteit door aangescherpte mestregels en teruglopende bodemvruchtbaarheid, zo waarschuwen zaadveredelaars. Graslandvernieuwing en rotatieteelt moeten weer 'in the picture' komen.

Tekst: José Hartemink

Beeld: S. Rexwinkel/Barenbrug

Eind jaren tachtig werd nog elke vijf á zes jaar het grasland op zand, klei of löss vernieuwd, inmiddels blijven weides negen tot zelfs tien jaar onaangeroerd. Geen wonder, met de beperking van scheuren tot het voorjaar, de beperkte bemestings- en beregeningsmogelijkheden en de kosten van graslandvernieuwing. Maar de strengere mest-

wetgeving zorgt ervoor dat de VEM- en DVE-gehaltenes en bruto productie hard achteruit gaan, waarschuwt Edward Ensing, lid van de technische commissie gras bij Plantum NL en productmanager bij Barenbrug.

„Weideopbrengsten zijn over tien jaar tien procent lager dan nu. Vanaf de inzaai verlies je ieder jaar 10VEM per kg drogestof. Een weide van tien jaar oud brengt dus 100VEM minder op. Door de nieuwe mestnormen gaat dit nog veel

harder. Het gras groeit slechter en heeft meer stress, is veel kwetsbaarder”, voorspelt hij. „55 procent van de graskuilen van 2009 heeft al minder dan 920 VEM en is daarmee onvoldoende voor een melkproductie van 8.500 liter. Het veroorzaakt slechte drogestof-opname, veel aankoop van eiwit en tot 30 procent meer krachtvoerkosten in een tijd waarin kostenbesparing belangrijk is.”

Elke zeven jaar graslandvernieuwing en gebruik van nieuwe rassen wordt daarom steeds noodzakelijker, meent hij. „Naast sterker dalende opbrengsten betekent lagere bemesting dat gras dieper moet wortelen. Veel oude rassen redden dat niet, waardoor je in de toekomst een derde of vierde snede zult missen. Bovendien gaan nieuwe rassen efficiënter met stikstof om en ze zijn de afgelopen tien jaar flink verbeterd in opbrengst, standvastigheid en ziekteresistentie.” Een bovengemiddelde melkproductie vergt zelfs iedere vijf jaar graslandvernieuwing. „Dan is al veel onkruid te zien. Bij lage bemesting wordt dat alleen maar erger.”

Scheuren tot 31 mei

Het missen van een eerste snede is een groot bezwaar, begrijpt Ensing. „Maar het weegt niet op tegen de verliezen van een oude grasmat, zeker in de toekomst. Wanneer je nu -half maart- begint is de eerste snede twee a drie weken later. Er is vocht genoeg, dus de kans van slagen is op dit moment groot. Dat betekent dat verlies wordt beperkt tot 1.500 kg drogestof per hectare.”

Scheuren na de eerste snede is dit jaar voor het eerst weer een optie, nu het tot 31 mei is toegestaan. Zeker voor grond met weinig draagkracht is dat een goede mogelijkheid, vind Ensing. Maar, waarschuwt hij, het risico van een droge periode en dus slecht aanslaand gras is eind mei groter.”

Scheuren is niet noodzakelijk om graslandvernieuwing toe te passen, vertelt hij. „Doorzaaien is een goed en goedkoper alternatief, zeker op veengrond. Het duurt langer voordat je een opti-

male weide hebt, maar door elk jaar met bijvoorbeeld een weideg met zaaiak zo'n 10 kg per hectare van een nieuw ras op te brengen, ontstaat op den duur ook een goede mat met genetische vooruitgang.”

Derogatie in gedrang

Niet alleen Ensing luidt de noodklok over lagere bemesting, ook Frans Aarts, onderzoeker bij Plant Research International van Wageningen UR spreekt zijn zorgen uit. „Bij continueelt van maïs neemt het gehalte aan organische stof steeds verder af. Op kleigrond is dat minder erg, maar op zandgronden levert het een groot probleem op: verstuiwing, verdroging en slechte benutting van meststoffen. Beregeningsverboden, die zeker weer gaan komen, versterken dit nog eens. Droogte maakt gras gevoelig voor allerlei narigheid, dus frequente vernieuwing is op termijn niet te vermijden. Doordat mineralen en vocht onvoldoende worden vastgehouden, zal 40 procent van de zandgrond ongeschikt worden voor continueelt: 200.000 hectare zandgrond gaat verloren voor blijvend grasland en 400.000 hectare voor blijvend maïsland.”

Wordt niets aan de dalende organische stofgehaltenes gedaan, dan kan de derogatie zelfs in het gedrang komen, voorspelt Aarts. „Wanneer nitraat onvoldoende kan worden vastgehouden, lopen

we het gevaar dat de overheid zegt: We krijgen de teelt op zand niet op orde, dus weg met die hogere normen voor dierlijke mest.”

Goede alternatieven

Om deze scenario's te voorkomen, moet wisselbouw weer vanzelfsprekend worden en grasland worden ingezet als rotatieteelt, zegt de onderzoeker. Met name jarenlange maïsteelt put de voorraad organische stof van de bodem uit terwijl gras dit redelijk kan compenseren. Bovendien vormt wisselbouw een goede oplossing voor de risico's van graslandscheuren in het voorjaar.

Op basis van teeltonderzoeken op De Marke adviseert Aarts een schema van drie tot vier jaar grasland en twee tot vijf jaar bouwland, af te sluiten met een jaar zomergerst dat grote positieve invloed heeft op het organische stofgehalte en waaronder al in het voorjaar gras kan worden gezaaid, zodat in de herfst nog een 'mooie snede lentegras' kan worden gemaaid. Goede alternatieven zijn een jaar maïs gevolgd door een à twee jaar Italiaans raaigras -bij niet beweiden al snel goed voor een ton krachtvoerbeparing per hectare, aldus Aarts-, of een dubbelteeltschema van vroegrijpende maïs gevolgd door Italiaans raaigras, waarvan één snede in het voorjaar wordt geogst voordat opnieuw maïs wordt ingezaaid.

(advertentie)

BLADVLEKKENZIEKTE GROEIEND PROBLEEM

Lage bemesting maakt gras gevoeliger voor ziektes, waarschuwt Plantum NL. Een voorbode hiervan zou bladplekkenziekte kunnen zijn. De schimmel rukte afgelopen najaar flink op. „In zo'n 20 procent van de weiden kwam het voor”, schat Edward Ensing. De ziekte is te herkennen aan zwarte stippen en gele randen en geeft, in tegenstelling tot kroonroest, niet af. Wel heeft het dezelfde negatieve invloed op smakelijkheid.

Met name in september en oktober, bij vochtige omstandigheden, slaat de schimmel toe. Spuiten is niet mogelijk. Ensing adviseert daarom in augustus of september nog zo'n 10 á 15 kuub per hectare te bemesten, en in de toekomst resistente rassen te gebruiken. Dit zal over twee jaar in de rassenlijst worden opgenomen, verwacht hij. De schimmel verschilt genetisch van die in maïs of graan, dus onderlinge besmetting hoeft niet te worden gevreesd.

Graslandvernieuwen doe je met:

GREEN SPIRIT
www.barenbrug.nl